

GİRİŞİMCİLERDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER İLE GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ: GİRİŞİMCİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ*

Özlem ÇETİNKAYA BOZKURT

Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Bucak Zeliha Tolunay U.T.İ.Y.O.
ozlemcetinkaya@mehmetakif.edu.tr

Ali Murat ALPARSLAN

Araş. Gör. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Bucak Zeliha Tolunay U.T.İ.Y.O.
alimurat@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, günümüzde girişimci özelliklerinin ne olması gerektiği ve üniversitelerdeki girişimcilik eğitiminin nasıl olması gerektiğine yönelik hem girişimcilerin hem de öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 58 girişimci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Girişimcilerden alınan görüş ve öneriler 125 öğrenciye anket yöntemi ile yöneltilmiş ve girişimcilerin görüş ve önerilerine katılıp katılmadıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bulgular göstermektedir ki girişimcilerin vurguladıkları ilk 4 girişimci özellik (özgüven, dürüstlük, risk alma, yenilikçi düşünme) öğrenciler tarafından da önemsenen ilk 5 özellik arasında yer almıştır. Ancak girişimcinin önemli olduğunu vurguladığı sosyal olma özelliği il 5 özellik içinde yer almamış hatta bu özelliği en son sırada belirtmişlerdir.

Girişimciler, girişimcilik dersi ile ilgili olarak sırasıyla; “teorikten ziyade uygulama, girişimcilerin derslere daveti, öğrencilerin cesaretlendirilmesi ve girişimcilik özelliklerinin kazandırılması” önerileri yer almıştır. Öğrenciler bu önerilere çoğunlukla katılmakla birlikte, dersi veren akademisyenlerin yeterliliğini, kendilerine girişimci özellikleri kazandırılmasına yönelik eğitimi, ilgi duyulan alanlara yoğunlaşma imkânının sağlanmasını, başarılı girişimcilerin derslere davetini ve uygulamalı projelere yönelik çalışmaların yapılmasını daha fazla önemsemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci Özellikler, Girişimcilik Eğitimi, Üniversite

* Bu alışma sözlü bildiri olarak 2012 yılında düzenlenen 11. Ulusal İşletmecilik Kongresinde sunulmuştur.

CHARACTERISTICS, MUST BE INCLUDED ENTREPRENEURS and ENTREPRENEURSHIP EDUCATION: OPINIONS of ENTREPRENEURS and STUDENTS

ABSTRACT

The aim of this study is to determine entrepreneurs and university students' opinions about what should be the characteristics of entrepreneurs and what should be the education of entrepreneurship at university. For this purpose, semi-structured interviews were conducted with 58 entrepreneurs. Afterwards, entrepreneurs' opinions and suggestions were asked to 125 students through the questionnaire and tried to determine whether the students agreed entrepreneurs' opinions and suggestions. Findings demonstrate that first 4 characteristics (confidence, honesty, risk taking, innovate thinking), which entrepreneurs emphasize, is among first 5 characteristics considered important by students. However, being social characteristic, which entrepreneurs consider important, was not included first 5 characteristics by students. In fact, students reported this characteristic in the latest.

Entrepreneurs report suggestion about entrepreneurship course respectively; "practical rather than theory, entrepreneur invitation to courses, encouraging students and gaining entrepreneurial characteristics". By agreeing mostly on these opinions, students pay more attention to the adequacy of academicians, the education of gaining entrepreneurial characteristics, possibility of concentration areas of interest, successful entrepreneurs invitation to courses and studies for applied projects.

Keywords: Entrepreneurship, Characteristics of Entrepreneurship, Entrepreneurship Education, University

GİRİŞ

Günümüzde üniversitelerden toplumda yeni bir rol oynaması beklenmektedir. Araştırma ve eğitime ek olarak üçüncü bir misyon ekonomik kalkınma uygulamalarıdır. (Etzkowitz vd., 2000, s.313) Üniversiteler girişimciliğe dolaylı ve dolaysız yoldan katkıda bulunabilirler. Üniversiteler araştırmaların ticarileştirilmesi yoluyla ve yeni girişimler için tohum atarak girişimciliğin gelişimine doğrudan katkıda bulunurken, girişimci adaylarına verilen eğitimleri ile de dolaylı yoldan fayda sağlamaktadırlar (Rasmussen ve Sorheim, 2006, s. 185-186). Özellikle üniversitelerin başarılı girişimciler yetiştirmek için nasıl bir eğitim uygulayacakları konusuna odaklanmaları gerekmektedir.

Klofsten göre (2000, s.337-344), bir üniversitenin girişimciliği harekete geçirmeye yönelik üç temel faaliyette bulunması gerekir. İlki üniversitede tam bir girişimci kültürü oluşturmak ve sürdürmektir. İkincisi öğrencilere girişimciliğin ayrı bir ders olarak verilmesidir. Üçüncüsü de kendi işini kurmak isteyen bireyler için özel eğitim programları teklif etmektir.

Bu araştırma girişimcilerde bulunması gereken özellikler ve girişimcilik eğitimi konusunda kısmen keşifsel kısmen de betimsel özellik taşımaktadır. Araştırma sonuçları bu konuda çalışan akademisyen ve girişimcilik eğitimi veren uygulamacılara girişimcilik eğitimi ve girişimcide olması gereken özellikler konusunda güncel bilgi sağlayacak ve ileride yapılacak araştırmalarda farklı boyutların ve ilişkilerin araştırılmasına sebep olabilecektir. Ayrıca araştırmada yabancı literatürden alınan girişimcilik özelliklerinin Türkiye'deki bireylerin sahip olup olmadığını tespit etmekten çok, ulusal özelliklere özgü girişimcilik özelliklerinin neler olduğunu ortaya koymak daha fazla önemsenmektedir. Aynı düşünceden hareketle araştırma Türkiye'de üniversitelerdeki girişimcilik eğitiminin nasıl olması gerektiği konusunda girişimcilerin ve öğrencilerin önerilerinin tespit edilmesi açısından yerli literatüre de katkı sağlayacaktır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Girişimci Tanımı ve Özellikleri

Girişimcilik teorisine önemli katkılarda bulunan Hisrich ve Peters (2001, s.9) girişimciyi; "emek, hammadde ve diğer varlıkları daha büyük değer/imkân yaratacak şekilde bir araya getiren kişi" olarak ifade etmektedirler. Girişimci; riskle karşılaşabileceği halde, fırsatları değerlendirerek, belirsizlik altında büyüme ve kâra ulaşma amacıyla, sermaye yaratabilmek için gerekli kaynakları toplayarak, yeni iş ya da işletme oluşturan kişidir (Zimmerer ve Scarborough, 1998, s.3). Müftüoğlu ve Durukan'a göre (2004, s.15) girişimci üretim faktörlerini bir araya getirerek, iktisadi mal ve hizmet üretimi için gerekli girişimi başlatan, üretim için gerekli finansman kaynaklarını ve üretimin değerlendirileceği pazarları bulan kişidir.

Bu tanımlar farklılıklar içermesine rağmen, aslında yazarların bazı ortak noktalarda buluştuğunu söylemek mümkündür. Bu noktalar, risk alma, fırsatları yakalama, yeni bir iş kurma, yeni ürün üretme vb. yönler olarak sayılabilir.

Girişimcilik sosyal ve kültürel bir olgudur. Bu nedenle farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip toplumlarda farklı girişimcilik

nitelikleri önem kazanmaktadır. Girişimciler her şeyden önce insan olarak yaşadıkları sosyo-ekonomik ortamın bir ürünüdür. Pek çok çalışmada girişimcinin özelliklerinden bahsedilmesine rağmen, literatürde genel kabul gören bir özellikler listesi görmek ve oluşturmak oldukça zordur. Değişik araştırmacılar tarafından girişimcilerin;

- **yenilikçi** (Herron, 1992; Geisler, 1993; Drucker, 1998; Daft, 2005; Hisrich vd., 2005; Hitt vd., 2005),
- **risk alan** (Geisler, 1993; Johnson ve Hayes, 1996; Drucker, 1998; Hisrich vd., 2005; Hitt vd., 2005; Zhao vd., 2005; Hewison ve Badger, 2006),
- **değişim odaklı** (Luchsinger ve Bagby, 1987; Herron, 1992; Hisrich vd., 2005; Hitt vd., 2005),
- **fırsatlara odaklanmış** (Corbett ve Hmieleski, 2005; Hitt vd., 2005)
- **yaratıcı** (Daft, 2005; Hitt vd., 2005; Hewison ve Badger, 2006)
- **gelişmiş iletişim becerisi** (Hitt vd., 2005),
- **proaktiflik** (Hisrich vd., 2005),
- **yüksek başarı güdüsü** (Daft, 2005),
- **duygusal zekâ** (Zakarevičius ve Župerka, 2010; Chuluunbaatar ve Luh, 2010) ve
- **kararlarında ısrarcı olma** (Hitt vd., 2005) özelliklerinin oldukları belirtilmiştir.

Türkiye’de girişimcilik özellikleri ile ilgili yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir:

- **Risk alma** (Sosyal, 2010; Akın 2010, Özkul ve Dulupçu, 2007; Şahin, 2009; Kutanis, 2006; Başar, 2004; İrmış vd., 2010)
- **Kendine güven** (Sosyal, 2010; Akın 2010, Okay ve Karahan, 2010; Şahin, 2009; Çelik ve Akgemci, 1998; Ceylan ve Demircan, 2001; İrmış vd., 2010)
- **Başarma ihtiyacı** (Bozkurt, 2007; Kutanis, 2006; İrmış vd., 2010)
- **Yenilikçi** (Sosyal, 2010; Özkul ve Dulupçu, 2007; Arıkan, 2002)
- **Yaratıcılık** (Sosyal, 2010; Başar, 2004; Çelik ve Akgemci, 1998)
- **İyi iletişim kurma** (Sosyal, 2010; Şahin, 2009; Ceylan ve Demircan, 2001)

- **Problemleri kolaylıkla çözebilme** (Sosyal, 2010; Ceylan ve Demircan, 2001)
- **Duygusal zekâ** (Yelkikalan, 2007)

1.2. Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik eğitimi bir ülkenin ekonomik büyüme temelini oluşturan girişimcilik becerilerinin, tutum ve davranışların geliştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimi girişimciliğe yönelik tutumlar üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilir (Lekoko vd., 2012, s.12024).

Literatürde girişimcilik eğitiminin tanımı çok farklı şekillerde yer almaktadır. Aynı şekilde girişimcilik eğitiminin nasıl olması gerektiği konusunda da anlaşılmış ortak bir çatı ve üzerinde uzlaşılan başarılı bir model oluşturulamamıştır (Rasmussen ve Sorheim, 2006, s. 187). Guzmán ve Lián'a (2005, s. 5) göre girişimcilik eğitimi; "tüm eğitim seti ve eğitim faaliyetleri girişimci davranışlarını gerçekleştiren katılımcılar geliştirmek, ya da bu niyeti etkileyen girişimcilik bilgisini ve girişimci olma istekliliği gibi bazı unsurları geliştirmeye çalışmaktır". Raposo ve Paço,'ya göre (2011, s. 455-456) girişimcilik eğitimi; "bir kişinin hayatında fırsatları görebilme, yeni fikirler üretme, fırsatları takip etme becerisi ve gerekli kaynakları bulma, yeni bir firma kurmak ve işletmek, yaratıcı ve eleştirel bir şekilde düşünme yeteneğini içermektedir."

Eğitim girişimciliğin ortaya çıkmasındaki ve gelişmesindeki en büyük yardımcı faktörlerden biridir. 1947'de Myles Mace'ın, ABD'de Harvard Business School'da ilk kez "girişimcilik" dersini tanıtmasından günümüze kadar geçen sürede farklı eğitim kurumlarında küçük işletme yönetimi ve girişimcilik derslerinin sayısında çok büyük bir artış meydana gelmiştir (Alberti vd. 2004, s. 5). 2000'li yıllarda dünyanın birçok ülkesinde 2000'e yakın üniversitede girişimcilik dersleri okutulmakta, bu alanda bilimsel hakemli dergiler yayınlanmaktadır (Finkle vd., 2006, s. 184-206). Yabancı literatürde girişimcilik eğitimi üzerine çok fazla sayıda çalışma bulunmaktadır. Bunların bir kısmı Tablo 1'de yer almaktadır. Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere girişimciliğin, insanlara istenik davranışları kazandırmak için eğitim bilimleri tarafından kullanılmakta olan öğretim metotlarının konularına uygun olarak kullanılmasına dikkat edildiği görölmektedir.

Tablo 1:
Girişimcilik Eğitimi Araştırmaları

Yazarlar	Öğretim metotları	Öğrenme alanları
Haines (1988)	Konferans yoluyla öğretim	Teknoloji transferine odaklanmıştır
Hills (1977)	Deneysel ve uygulama odaklı.	İş oluşturma ve yeni iş yaratmanın farkındalığı, girişimcilik kariyer opsiyonlarının farkındalığı
Harwitz (1977)	Deneysel öğrenim, girişimcilik davranışlarını geliştirmenin bir anahtarıdır	Yaratıcılık, yenilikçilik, risk alma
McMullan, Long (1987)	Hırs ve kompleksle başa çıkarak yaratıcılığı geliştirmek. Deneyimlere dayalı mevcut girişimcileri kullanmak	Yaratıcılık, hırs, karmaşık yetenekler
Rice (1985)	Davranışsal eğitim	Bilgi ve iş yeteneğini hareketlendirmek, teknik ve sosyal yetenekler, fiziksel hazırlık kişisel özellikler, risk almaya teşvik eden değerler ve özellikler
Ronstadt (1985)	Davranışsal eğitim	Yetenekleri sorgulama gerçeklik testi yaratıcılık, hırs, tolerans şans belirleyicisi kariyer değerlendirme, çevresel değerlendirme, etnik değerlendirme
Root, Gall (1981)	Bağımsız öğrencileri cesaretlendirmek için öneriler toplantılar yaparak ölü noktaları canlandırma yetenek pratikleri	
Sexton, Bowman (1983, 1984) Sexton, Upton (1987)	Müfredat girişimcilik öğrencilerine uygun şekilde düzenlenmeli, grup analizlerinden çok bireysel analizler, girişimcilere yaşanan gerçek sorun ve çözüm önerileri risk ve hırs durumları	
Vesper (1988)	Hareket ihtiyacı, girişimcilere sınıfta ikili çalışma imkânı, tahsis edilen süre içerisinde zaman sıkışması yaratmadan iş başarısını değerlendirme	
Vesper, McMullan (1988)	Rol modelleri yaratma, girişimcilik yetenek pratikleri.	Fikirleri kolay kavrama kabiliyeti, hareket sıralarını iyi kavrama, girişimcilik, beden dili, yaratıcı düşünce ve sentez.
Whyte, Braun (1966) Zeithaml, Rice (1987)	Karar verme yeteneğini geliştirmek, girişimcilik davranışlarını destekler küçük işverenlere başvurmak (endişe içinde olan ve krizlerle uğraşmış olan)	Karar verme risk alma kabiliyetleri yeni iş geliştirme basit planlama deneyim kazanımı

Kaynak: Mc Larty, 2005, s. 223-243.

Girişimcilik eğitiminden amaç bir kişide girişimcilik potansiyeline yönelik olarak gizli kalmış bir takım özelliklerin ortaya çıkmasını ve farkında olmasını sağlamaktır. Girişimci niteliklere sahip olanların yanlış işler yapmalarını önlemek, kaynaklarının

daha verimli kullanılmasını gerçekleştirmektedir. Girişimciliğin üniversite düzeyinde öğretilbilir olduğu konusunda artık bir şüphede yoktur. Daha çok geliştirilmesi ve teşvik edilmesi gereken soru öğretilbilir olan unsurları yani ulaşılabilir yönleridir (Heinonen, 2006, s.25-26).

Günümüzde girişimcilik eğitimine Amerika'da ve Avrupa'da ilk ve orta dereceli okullarda yer verilirken; Türkiye'de ise girişimcilik eğitimi çoğunlukla üniversite düzeyinde gerçekleşmektedir (Karadeniz, 2010, s.43). Dünya üniversitelerinde girişimcilik eğitiminin yüksek lisans ve doktora programlarında ağırlıklı olduğu, küreselleşmeden, krizlere, rekabet teorilerinden, iş ve ürün geliştirme stratejilerine, nano teknoloji ve girişimcilik olmak üzere çok zengin güncel bir içeriğe sahip olduğu gözlenmiştir. Lisans programlarında ise daha spesifik ve programa uyarlanmış ders içerikleri oluşturulmuştur (Yelkikalan vd., 2010, s.57).

Tablo 2'ye bakıldığında Türkiye'de girişimcilik eğitimi üzerine yapılmış çalışmaların büyük bir kısmı görölmektedir. Dikkat edilecek olursa 2000'li yıllardan önce yapılmış çalışma bulunmaktadır. Son yıllarda girişimcilik eğitimi üzerine yapılan çalışma sayısında artış olduğu görölmektedir. Yüksek lisans ve doktora tezi olarak yapılan çalışmalara bakıldığında ise sadece bir tek teze rastlanmıştır. "Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerde Girişimcilik: Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksek Okulu Örneği" başlıklı yüksek lisans tezi 2004 yılında yazılmış olup Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yer almaktadır.

Türkiye'de bazı üniversiteler girişimcilik konusu üzerinde odaklanmıştır. Bunların başında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Marmara Üniversitesi gelmektedir.

Tablo 2:
Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi İle İlgili Çalışmalar

Yazarlar	Yılı	Başlığı
Nuray Girginer, Nurullah Uçkun	2004	İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıkları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama
Yonca Gürol, Nuray Atsan	2006	Entrepreneurial Characteristic amongst University Students: Some Insights for Entrepreneurship Education and Training in Turkey
Dilek Eyüboğlu	2007	Girişimcilik Eğitimi
Özlem Balaban, Yasemin Özdemir	2008	Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği
Hasan Tağraf, Muhsin Halis	2008	Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin “Girişimsel Öz Yetkinlik” Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma
İsa İpçioğlu, Atıl Taşer	2009	İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri
Ertuğrul Berk	2009	Girişimcilik Dersinin Etkililiğinin Değerlendirilmesi
Hatice Baysal, Ahmet Sait Özkul	2009	Türkiye’de Girişimcilik Eğitiminde İlköğretimin Rolü Ders Kitapları Üzerine Bir İçerik Analizi
Yasin Karadeniz	2010	Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi
Nazan Yelkikalan, Ayten Akatay, Hacı Mehmet Yıldırım, Yasin Karadeniz, Can Köse, Öznur Koncagül, Eray Özer	2010	Dünya Ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz
Hasan İbicioğlu, Sebahattin Taş, İbrahim Özmen	2010	Üniversite Eğitiminin Girişimcilik Düşüncesinin Değişimine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama
Sait Patır, Mehmet Karahan	2010	Girişimcilik Eğitimi Ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması
Burcu Selin Yılmaz, Özgür Devrim Günel	2011	Üniversite Eğitimi Ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkenler Üzerine Bir Araştırma
Özlem Çetinkaya Bozkurt	2011	Dünyada Ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler Ve Öğretim Üyelerinden Öneriler
Öznur Bozkurt, Zeynep Aslan, Murat Göral	2011	Yükseköğretimde Verilen Girişimcilik Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Teknik Program Ve Sosyal Program Karşılaştırmalı Bir Araştırma

Türkiye’de öğretim programları açısından durum değerlendirildiğinde iktisadi ve idari bilimler fakültelerinin işletme bölümleriyle meslek yüksekokullarında yer alan işletmecilik programları içerik olarak kısmen girişimcilik eğitime yer veren bölümlerdir. Türkiye’deki üniversitelerin web sitelerinden edinilen bilgilere göre girişimcilik eğitimlerine ilişkin ders içeriklerinin dünya

üniversitelerine kıyasla daha az kapsamlı ve birbirinin benzeri şekilde tasarlandığı tespit edilmiştir. Girişimcilik derslerinde genel olarak, girişimcinin taşıması gereken kişilik özellikleri, girişimcilikte başarı ve başarısızlık faktörleri, küçük işletmelerin güçlü ve zayıf yönleri, ekonomik ve sosyal sisteme katkıları, sorunları ve çözüm yolları ile iş planı hazırlama gibi konular yer almaktadır. Üniversitelerin öğretim programları (önlisans, lisans ve lisansüstü) dışında girişimcilik eğitimi veren çeşitli kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. Bunlar arasında; KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayiye Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı), Üniversitelerin Araştırma ve Uygulama Merkezi, TEGEV (Teknolojik Eğitimi Geliştirme Vakfı), Genç Başarı Eğitim Vakfı, İş-Kur (Türkiye İş Kurumu) yer almaktadır.

1.3. Girişimci Özellikler ve Girişimcilik Eğitimi

Girişimciliğin gelişiminde en önemli faktörlerden biri de bu konuda verilen eğitimlerin yaygınlaştırılması ve kişilerin girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesidir. Girişimciliğin, genetik bir özellik olmanın yanında eğitim ve öğrenme sonucunda edinilen bir davranış değişikliği olduğu birçok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir (Tağraf ve Halis, 2008: 91).

Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimi, öğrencilerin sadece girişimcilik niyetlerini dinamik hale getirmekle kalmamakta, aynı zamanda iyi bir girişimci olmaları için gerekli olan davranış normları hakkında da bilgi sahibi olmalarına yardım etmektedir (liñán vd., 2008). Girişimcilik eğitiminin bireyde gerçekteleştirdiği kendini tanıma duygusunu, girişimci tanımlarında sıklıkla kullanılan cesaret, kararlılık ve zorluklardan yılmama gibi davranış özelliklerinin ortaya çıkmasını da etkilediği söylenebilir (Tağraf ve Halis, 2008: 97). Ayrıca eğitim yoluyla, kararlılık, başarma arzusu, hedeflere ve fırsatlara odaklanma, problem çözmede ısrarcılık, iç kontrol odaklılık gibi girişimcilere özgü bazı özellikler de girişimci adaylarına öğretilmektedir (Arıkan, 2002, s.54).

İpçioğlu ve Taşer'in (2009, s.13) işletme bölümlerinde verilen eğitimin girişimci adayı öğrenciler üzerindeki etkileri üzerine yaptıkları çalışmada işletme bölümlerinde verilen eğitim temel olarak alınmiş ve girişimcilik hislerinin oluşmasında ve gelişmesinde tek etken olduğu varsayılmıştır. Sonuç olarak girişimci hislerinin lisans eğitimi başında ve sonunda girişimci adayı öğrenciler üzerindeki durumları karşılaştırılmış, buna bağlı olarak öğrencilerin risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans ve kendine güven hislerinde ortaya çıkan pozitif gelişme tespit

edilmiştir. Benzer şekilde Bozkurt ve arkadaşlarının (2011, s.822) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada girişimcilik derslerinin öğrenciler tarafından olumlu yönde değerlendirildiği ve girişimcilik eğitimi alanların almayanlara göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Balaban ve Özdemir (2008, s.147) ise girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilediğini; ancak eğitimin girişimcilik eğiliminin ortaya çıkmasında tek başına yeterli olmadığı bulgusuna ulaşmışlardır. Araştırmada girişimcilik eğitiminden beklenen faydanın sağlanabilmesi için girişimciliğin yaygınlaştırılmasında önemli olan diğer faktörlerin de desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Türker ve Sönmez Selçuk (2009) aynı şehirdeki iki devlet ve iki özel üniversiteden seçilen 300 katılımcıyla eğitimle ilişkili girişimcilik niyetlerini araştırmışlardır. Analiz sonucunda üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetleri ile algılanan eğitim ve yapısal destek arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Gürol ve Atsan (2006) farklı bölgelerde yer alan iki üniversiteden toplam 362 öğrencinin girişimcilik özelliklerini incelemişlerdir. Araştırma sonucu girişimci sayısını artırmak için girişimcilik özelliklerinden hangilerinin girişimcilik eğitimi ile geliştirilebileceği hakkında fikir vermektedir.

2. METODOLOJİ

Araştırma iki aşamalı olarak yürütülmüştür. Araştırmanın ilk ayağı girişimciler üzerinedir. Ulaşma kolaylığı göz önünde bulundurularak Antalya organize sanayi bölgesi araştırmanın evreni olarak belirlenmiştir. Bu evreni oluşturan 215 işletmenin ise 58 tanesinin en üst yöneticisine (patronuna) ulaşılabilmektedir. Ulaşılan bu kişiler ile yarı yapılandırılmış ancak detaylı mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı kapsamında kişilere, kendilerine göre en önemli girişimcilik özelliklerinin neler olduğu önem sırasına göre sorulmuştur. Bu noktada, girişimcileri sınırlandırıcı herhangi bir seçenek sunulmamıştır. Girişimcilerin önem sırasına göre söyledikleri girişimcilerde bulunması gereken özellikler kaydedilmiştir. Bunun yanında üniversitelerde verilen girişimcilik eğitimlerinin içeriklerine ilişkin girişimcilerin görüşleri alınmıştır. Bu görüşleri almak için girişimcilere “sizce üniversitelerdeki girişimcilik eğitiminin içeriği nasıl olmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Girişimciler ile bu konuyla alakalı detaylı görüşmeler yapılmış ve kaydedilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde veriler; girişimcilik eğitiminin içeriğine yönelik öneriler çerçevesinde, anlamlı ve somut

olarak kodlanmıřtır. Bilgi alınan giriřimciler yaklařık olarak aynı bilgileri vermeye bařladıklarında doyum noktasına ulařılmıř olduđu dūřuncesi ile mūlakatlara son verilmiřtir. Her bir gōrūřme, belirlenen amaç dođrultusunda ve karřılıklı sohbet ortamında, yaklařık 30 - 40 dakika sūrmūřtur. Çalıřma yaklařık 8 aylık bir sūrede tamamlanmıřtır. Giriřimcilerin farklı sektōrlerden olmasına ōzen gōsterilmiřtir.

Arařtırmanın ikinci ařaması ise mezun olmaya yakın, iřletmecilik ūzerine farklı alanlarda eđitim alan ūniversite ōđrencileri ūzerinde gerçekleřtirilmiřtir. Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve iřletmecilik Yūksekokulu; Muhasebe ve Finansal Yōnetim, Uluslararası Ticaret ve Yōnetim Biliřim Sistemleri bōlūmlerinde dōrdūncū sınıfta ōđrenim gōren tūm ōđrencilere (125 ōđrenci) ulařılmıřtır. Arařtırmanın ilk ařamasında giriřimcilerden elde edilen bulgular bir anket haline getirilmiřtir. Yani giriřimcilerin belirttikleri giriřimcilik ōzellikleri ankete sıralanmıřtır. ōđrencilerden ise sıralanan toplamda 9 (dokuz) giriřimci ōzellikten en ōnemli gōrdükleri 3 (ū) tanesinin iřaretlenmesi istenmiřtir. Bu yōnteme benzer olarak yine arařtırmanın ilk ařamasında giriřimcilerden alınan ūniversitedeki giriřimcilik dersinin kapsamı ve dersi iřleme biçimlerine iliřkin ōnerileri de maddeler halinde yazılmıřtır. ōđrencilere de bu ōnerilerin giriřimcilik dersi açısından ne kadar etkili olabileceđi 5'li Likert halinde (1. hiç etkisi olmaz, 5. Çok etkili olur) sorulmuřtur. Bulgular frekans analizleri yardımıyla tablolařtırılmıř ve yorumlanmıřtır.

Belirtildiđi ūzere arařtırma kısmen keřifsel, kısmense betimsel bir yaklařımı benimsemektedir. Keřifsel mantıkla giriřimcilerden elde edilen bulgular ōđrencilere maddeler halinde sunulmuřtur. ōđrencilerin giriřimci ōzelliklere ve dersin iřleniř biçimine dair dūřūnceleri giriřimcilerden elde edilen bulgular kapsamında deđerlendirilmiřtir. Keřifsel yōntemle giriřimci ōzellikler ve giriřimcilik dersine yōnelik ōneriler ortaya çıkarılmıř, betimsel yōntem ile de ōđrencilerin giriřimciler ile ne kadar aynı bilinç düzeyine sahip olup olmadıđı gōrūlmeye çalıřılmıřtır.

3. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR

3.1. Girişimci ōzellikleri ile İlgili Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgular iki aşama için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. İlk olarak girişimcilerin "bir girişimcide olması

gereken en önemli özellikleri” sorusuna verdikleri cevaplar daha sonra içerik analizine tabi tutularak incelenmiştir. Tablo 3’de girişimcilerin en önemli gördükleri girişimci özellikler ve bu özelliklerin girişimciler tarafından ilk olarak ifade edilme (daha çok önemsenme) sıraları verilmiştir.

Tablo: 3
Girişimcilerde Olması Gereken Kişilik Özelliklerinin Önem Sırasına Göre Dağılımı

Kişilik özellikleri	Önem dereceleri			A. Puan ve Oran		Önem sırası
	1.	2.	3.	A. puan	A. oran	
Özgüven	34	8	2	120	34,5	1.
Dürüstlük, ticari ahlak	7	11	10	53	15,2	2.
Risk üstlenme	6	9	5	41	11,8	3.
Yenilikçilik	4	5	14	36	10,3	4.
Sosyal olma	1	10	7	30	8,6	5.
Yaratıcılık	3	5	9	28	8,0	6.
Bağımsız karar alma	2	6	3	21	6	7.
Tutarlı ve ilkeli olma	---	2	8	12	3,4	8.
Fırsatları görebilmek	1	2	---	7	2	9.
Toplam	58	58	58	348	100	

Ağırlıklı puan: (1. derece frekansı x 3 + 2. derece frekansı x 2 + 3. derece frekansı x 1)

Ağırlıklı Oran : (ağırlıklı puan / ağırlıklı puanlar toplamı)*100

Tablo 3’de görüldüğü üzere girişimciler ile gerçekleştirilen mülakatlarda sıklıkla literatürde yer alan girişimci özelliklerinden bahsetmişlerdir. Bu özelliklerden en fazla üstünde durdukları girişimci özelliğin ise “özgüven” olduğu görülmüştür. Bu özelliği “iş yaşamında dürüst olma, ticari ahlaka sahip olma”, “risk üstlenme”, “yenilikçi düşünme” ve “sosyal olma” özellikleri izlemiştir.

Girişimcilerin üstünde durdukları bu girişimci özellikler genel olarak iktisadi ve idari bilimler alanında eğitim almış ve son sınıfa gelmiş üniversite öğrencilerine yöneltilmiştir. Bu özelliklerden en önemli 3 (üç) tanesinin işaretlenmesi istenmiştir. Ancak öğrencilerden, işaretlemeleri yaparken herhangi bir önem sırası yapmaları istenmemiştir. Burada amaç; öğrenciler nezdinde, girişimcilerin belirttikleri özelliklerinden en önemli gördükleri 3 özelliği belirlemektir. Tablo 4’de de bulgulara yer verilmiştir.

Tablo: 4
Girişimcilerde Olması Gereken Kişilik Özelliklerinin Öğrenciler Açısından
Önem Sırasına Göre Dağılımı

Girişimci Kişilik Özellikleri	En önemli 3 girişimci özelliğini ifade eden öğrenci sayısı
Özgüven	89
Risk üstlenme	73
Fırsatları görebilme	68
Yenilikçi düşünme	66
Dürüstlük	41
Yaratıcılık	22
Bağımsız karar alma	10
Tutarlı ve ilkeli olma	10
Sosyal Olma	7

Tablo 4’de görüldüğü üzere öğrenciler, girişimcilerin belirttiği özellikler kapsamında en önemli gördükleri 3 (üç) özellik içerisine en fazla özgüveni almaktadırlar. Bu özelliği risk üstlenme, fırsatları görebilme, yenilikçi düşünme ile dürüstlük ve ticari ahlak özellikleri izlemektedir.

Girişimcilerin önemsedikleri girişimci özellikler ile öğrencilerin önemsedikleri girişimci özellikler büyük oranda benzerlik göstermektedir. Bu bilinç benzerliği sevindirici olarak algılanmıştır. En azından öğrenci; başarılı bir girişimci olmak için nasıl özelliklere sahip olması gerektiğini mevcut girişimcilerin görüşleri doğrultusunda doğru bilmektedir. İki taraf da özgüvenin girişimci olmada en önemli özellik olduğunu düşünmektedir. Dürüst bir anlayışla bireyler yenilikçi düşünmeli ve risk almakta cesaretli olmalıdırlar. Ancak öğrencinin benzer oranda önemsemediği ancak girişimcinin önemli olduğunu vurguladığı sosyal olma özelliği de gözden kaçırılmamalıdır. Günümüzde ilişki sermayesi adı altında bahsedilen değer oldukça kritik ve taklit edilemez bir değer olabilmektedir. Bu anlamda sosyallik özelliği çerçevesinde iyi iletişim becerileri iyi bir girişimci için olmazsa olmazların arasında yer almaktadır.

3.2. Girişimcilik Eğitimi ile İlgili Bulgular

Çalışmanın teorik kısmında da bahsedildiği üzere girişimcilik eğitimi üzerine yurt dışında çok fazla çalışma olmasına rağmen Türkiye’de araştırma sayısının yeterli olduğu söylenemez. Girişimcilik eğitiminin nasıl olması gerektiğini en önemli olarak ifade edecek kesimin alanında başarılı olmuş girişimciler olduğu

düşünülmektedir. Teorik alt yapının uygulama sahasından kopukluğunun giderilmesi adına onların önerilerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce doğrultusunda örneklem dahilindeki 58 girişimciden üniversitelerdeki girişimcilik eğitiminin içeriğine yönelik önerileri alınmıştır. Bu öneriler alındıktan sonra oluşan ifadeler üzerinden bir de öğrencilerin düşünceleri sorgulanmıştır.

Öğrencilerden girişimcilerin girişimcilik dersine yönelik önerilerini 1=hiç etkisi olmaz 'dan 5= çok etkili olur yargıları arasında puanlandırmaları istenmiştir. İki kesimin düşüncelerinin karşılaştırılması aşağıda Tablo 5'te sunulmuştur.

Girişimciler Tablo 5'te görüldüğü üzere 20 farklı öneride bulunmuşlardır. Öğrencilerin önerilere verdikleri puanlara bakıldığında (4 ve üzeri), bu önerilere büyük oranda katıldıkları görülmektedir. Öğrencilerin önerilere verdikleri puanlar sıralamaya sokulduğunda, girişimcilerin önerilerinin sıralamasıyla aynı olmadığı tespit edilmiştir. Girişimciler özellikle derslerin uygulamalı olması ve kendilerinin derslere veya konferanslara çağırılıp deneyimlerini aktarmaları üzerine vurgu yapmışlardır. Öğrencilerin cesaretlendirilerek, araştırmanın ilk kısmında bahsedilen özelliklerin kazandırılmasını, teorik bilginin ise ikinci planda olmasını önermişlerdir. Girişimciler, öğrencilerin ilgi duydukları alanlara daha erken ve projeler kapsamında yönlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedirler.

Tablo: 5
Girişimcilerin ve Öğrencilerin Üniversitelerde Okutulan Girişimcilik Dersi ile İlgili Önerileri Karşılaştırması

Girişimcilerin Üniversitelerde Okutulan Girişimcilik Dersi ile İlgili Önerileri	Girişimcilerin Söylem Sayısı	Öğrencilerin Verdikleri Cevapların Ortalaması
Dersler uygulama ağırlıklı olmalı	33	4,2326
Başarılı girişimciler konuşmacı olarak çağırılmalı, tecrübeler aktarılmalı	18	4,3953 (4.sırada)
Girişimci olabilecek öğrenciler cesaretlendirilmeli	17	4,3488
Girişimcilik özellikleri kazandırılmalı (cesaret, özgüven, yaratıcılık, yenilikçilik, sosyal olma, fırsatları görebilme vb.)	15	4,5271 (2.sırada)
Teorik bilgi olmalı ancak ikinci planda kalmalı	13	3,8682
Öğrencilere iş yerleri gezdirilmeli	9	4,1473
Piyasa şartları ve mevzuat hakkında bilgi verilmeli (verilen teşvikler, iş kurma vb.)	9	4,3101
Projeler yaptırılmalı	8	4,3876 (5.sırada)

Girişimcilerin Üniversitelerde Okutulan Girişimcilik Dersi ile İlgili Önerileri	Girişimcilerin Söylem Sayısı	Öğrencilerin Verdikleri Cevapların Ortalaması
İleride kendi işini kurmak isteyen öğrencilerin ilgi duydukları alana yoğunlaşması sağlanmalı	7	4,4031 (3.sırada)
Girişimcilikle ilgili seminer ve konferanslar düzenlenmeli	6	4,1783
İş ahlakı öğretilmeli	5	4,2093
Staj zorunluluğu olmalı	5	3,7969
Bu dersi başarılı girişimcilere verdirmeli	4	4,3672
Ekonomi, teknoloji, hukuk konularında desteklenmeli	3	4,2266
Rekabet etme konusunda bilgi verilmeli	3	4,2422
Kişisel gelişim dersleriyle desteklenmeli	2	3,9766
Teknolojiye uygun eğitim sistemi olmalı	2	4,3281
Fizibilite hazırlatılmalı	1	4,1094
Girişimcilik dersine daha fazla zaman ayrılmalı	1	3,7031
Öğretim elamanın bilgi ve deneyimi yeterli olmalı	1	4,6328 (1.sırada)

Öğrencilerin bütün önerilere yüksek düzeyde katıldığı ortalama puanlarından da görölmektedir. Ancak öğrenciler girişimcilik dersi veren öğretim üyelerinin uygulama bilgisinin daha fazla olması gerektiği (1.sırada) üzerine daha fazla yoğunlaşmışlardır. Ayrıca kendilerine girişimcilik özelliklerinin bu ders ile kazandırılması gerektiğini (2.sırada) vurgulamışlardır. Ancak bunun sadece üniversitedeki bir dersin sağlayacağı bir kazanım olamayacağı da bilinmelidir. Literatürdeki araştırmalar göstermektedir ki (Bozkurt, 2007; İrmiş ve Barutçu, 2012; Balaban ve Özdemir, 2008; Güney ve Nurmakhamatuly, 2007; Örucü vd., 2007; Özdemir ve Mazgal, 2012; Durak, 2011; Ören ve Biçkes, 2011; Korkmaz, 2012) bireylerin aileleri, yaşadıkları yerler, bugüne kadar ki ekonomik yaşamları, kişilik özellikleri hatta fiziksel özellikleri girişimci özelliklere sahip olmalarında bir dönemde alınan girişimcilik dersinden çok daha etkin rol oynamaktadır.

Bu anımsatmadan sonra devam etmek gerekirse, öğrenciler daha çok, ileride kurmak istedikleri iş ile ilgili alanlara yoğunlaşmayı (3.sırada), sektörden başarılı girişimci ve iş adamlarının derse konuşmacı olarak davet edilmesini (4.sırada) ve uygulamaya yönelik projelerin yaptırılmasını (5. sırada) önemsemektedirler.

SONUÇ

Girişimcilik özellikleri konusu; yerli ve yabancı literatürde geniş yer bulan ve hala da üzerinde ampirik çalışmaların sıklıkla yapıldığı bir alan durumundadır. Bu özelliklerin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamda yaşanan hızlı değişimler ile değişebileceği veya önem düzeylerinin değişiklik göstereceği düşünülmektedir. Ayrıca yabancı literatürden alınan girişimcilik özelliklerinin Türkiye'deki bireylerin sahip olup olmadığını tespit etmekten çok, ulusal özelliklere özgü girişimcilik özelliklerinin neler olduğunu ortaya koymak daha fazla önemsenmektedir. Bu bağlamda yapılan çalışmada kendi kurduğu işletmede yöneticilik yapan kişilere, çağımızda ve Türkiye bağlamında en önemli girişimci özellikleri sorulduğunda önem sırasına göre özgüven, dürüstlük, risk alma, yenilikçi düşünme ve sosyal olma gibi yanıtlar çoğunluktadır. Bu özelliklerin önem sırası bir de işletmecilik eğitimi alan öğrencilere sorulduğunda kısmen benzer yanıtlar alınmıştır. Ancak öğrenciler sosyal olma özelliğini kısmen daha az önemsemekte ve fırsatçı davranmanın daha önemli olduğunu düşünmektedir.

Araştırmaya katılan girişimcilere göre, bir girişimcide olması gereken esas özellikler; özgüven, risk üstlenme, fırsatları görebilme, dürüstlük, yenilikçi düşünme, sosyal olma. Buna göre bu özelliklerin geliştirilmesi yönünde girişimcilik dersinin içeriği yeniden düzenlenmelidir. Öğrencilere mezuniyet sonrasında kendi işlerini kurma ve yönetme becerileri ile özgüven kazandırılmalıdır. Böylece, verilecek girişimcilik eğitimi hedefine varacak ve etkin sonuçlar alınabilecektir. Değişik iş fırsatlarını görebilecek projelerin hazırlanması ve öğrencilerin teşvik edilmesi oldukça önem kazanmaktadır. Girişimciler girişimcilik derslerinin teoriden ziyade uygulama ağırlıklı olmasını vurgulamışlardır. Öğrenciler de, kendilerine bu eğitimi veren ilgili akademisyenlerin yeterliliğini önemsemişlerdir. Yani derslerin sadece ilgili akademisyen tarafından, teorik ve sınıf ortamında işlenmesini kısmen eleştirmektedirler. Bu bulgular sonucunda; girişimcilik ders içeriğinin, girişimcilerin ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda bir revizyona ihtiyacı olduğu söylenebilir. Öğrenciler ilgi alanlarına göre yapacakları projeler ile iş piyasasına yönlendirilmelidir. Derslerin önemli bir bölümüne farklı sektörlerden başarılı girişimciler davet edilmelidir. Sektörden uygulama örnekleri, iş adamları ve örnek hikâyeler öğrenciler ile girişimcilik dersi kapsamında etkileşim içine sokulabilir.

Bunların yanında Türkiye’de bilimsel anlamda girişimcilik eğitimi üzerine yapılacak çalışmalara ağırlık verilmelidir. Bu konudaki araştırma sayısının artmasının girişimcilik eğitime büyük katkı sağlayacağı şüphesizdir. Çalışma Antalya ili ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi öğrencileri ile sınırlandırıldığından genelleme yapılamamaktadır. Bu nedenle farklı çalışmalarda farklı üniversitelerdeki ve illerdeki durum tespitinin yapılması yerinde olacaktır. Özellikle girişimcilik eğitimi üzerine yapılacak araştırmalar, üniversitelerdeki girişimcilik ders içeriğinin değiştirilmesini, iyileştirilmesini ve uygulama ile daha etkileşimli hale gelmesini sağlayacaktır. Çünkü ailesine veya devlete güvenen bireyler yerine, kendine güvenen ve başarısını kendi girişimciliğinde arayan gençleri yetiştirecek, ulusal kalkınmaya gerçek fayda sağlayacak, girişimci nitelikte bireyleri yetiştiren bir eğitim sistemine ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- AKIN, Adnan (2010). “*İnsan Sermayesi Kaynakları Açısından Girişimci Özellikleri (Anadolu Girişimcileri Üzerine Bir Araştırma)*”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 26, s.8-22.
- ALBERTI, Fernando, Salvatore SCIASCIA ve Alberto POLI (2004). “*Entrepreneurship Education: Notes on an Ongoing Debate*”, **14th Annual Int. Ent. Conference**, University of Napoli Federico II (Italy).
- ARIKAN, Semra (2002). **Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular**, Ankara, Siyasal Kitabevi.
- BALABAN, Özlem ve Yasemin ÖZDEMİR (2008). “*Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği*”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), s.133-147.
- BAŞAR, Mehmet (2004). “Girişimcilik ve Girişimcinin Özellikleri”, içinde Yavuz Odabaşı (ed.) **Girişimcilik**, Eskişehir, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No:824.
- BOZKURT, Öznur (2007). “*Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi*”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), s.93-111.
- BOZKURT, Öznur, Zeynep ASLAN ve Murat GÖRAL (2011). “*Yükseköğretimde Verilen Girişimcilik Eğitiminin*

- Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Teknik Program ve Sosyal Program Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, **Uluslararası Yükseköğretim Kongresi Yeni Yönelişler ve Sorunlar**, 27- 29 Mayıs, s.822- 833.
- CEYLAN, Adnan ve Nigar DEMİRCAN (2001). “*Girişimciliği Etkileyen Faktörler İle Girişimci Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bir Araştırma*”, **9. Yönetim Ve Organizasyon Kongresi Bildirileri**, 24-26 Mayıs, s.827-840.
- CHULUUNBAATAR, Enkhbold Ottavia ve Ding-Bang LUH (2010). “*Entrepreneurship start-up Process The role of emotional intelligence*”, **International Conference On Kansei Engineering And Emotion Research**, March 2-4, Paris. <http://pie.kansei.tsukuba.ac.jp/keer2010/Papers/2371.pdf>, (11.02.2012)
- CORBETT, Andrew C. ve Keith M. HMIELESKI (2005). “*How Corporate Entrepreneurs Think: Cognition, Context, and Entrepreneurial Scripts*,” **Academy of Management Best Conference Paper**, D1-D7.
- ÇELİK, Adnan ve Tahir AKGEMCİ (1998). **Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler**, Konya, Nobel Yayın Dağıtım.
- DAFT, Richard L. (2005). **The Leadership Experience**, Third Edition, Canada, Thomson South-Western College Publishing.
- DRUCKER, Peter F. (1998). “*The Discipline of Innovation*”, **Harvard Business Review**, 76(6), s.149-160
- DURAK, İbrahim (2011). “*Girişimciliği Etkileyen Çevresel Faktörlerle İlgili Girişimcilerin Tutumları: Bir Alan Araştırması*”, **Yönetim Bilimleri Dergisi**, 9(2), s.194- 213.
- ETZKOWITZ, Henry, Andrew WEBSTER, Christiane GEBHARDT ve Branca Regina Cantisano TERRA (2000). “*The Future of The University and The University of The Future: Evolution of Ivory Tower to Entrepreneurial Paradigm*”, **Research Policy**, 29 (2), s.313-330.
- FINKLE, Todd A., Donald F. KURATKO ve Michael G. GOLDSBY (2006). “*An Examination Of Entrepreneurship Centers In The United States: A National Survey*”, **Journal of Small Business Management**, 44(2), s.184-206.

- GEISLER, Eliezer (1993). “*Middle Managers as Internal Corporate Entrepreneurs: An Unfolding Agenda*,” **Interfaces**, 23(6), s.52-63.
- GUZMAN, Joaquín ve Francisco LIÑÁN (2005). “*Perspectives On Entrepreneurial Education: A Us-Europe Comparison*”, Jean Monnet European Studies Centre Universidad Antonio de Nebrija, <http://www.nebrija.com/jeanmonnet/pdf/guzman-linian.pdf>, (02.03.2012)
- GÜNEY, Semra ve Arman NURMAKHAMATULY (2007). “*Kültürün girişimciliğe etkisi: Kazakistan ve Türkiye üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik kültürlerarası araştırma*”, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 10(18), s.62-86.
- GÜROL, Yonca ve Nuray ATSAN (2006). “*Entrepreneurial Characteristic amongst University Students: Some Insights for Entrepreneurship Education and Training in Turkey*,” **Education + Training**, 48(1), s.25-38.
- HEINONEN, Jarna (2006). “*Action-Based Activities in Teaching Corporate Entrepreneurship at University Level*”, **Journal of Asia Entrepreneurship and Sustainability**, 11(2), s.1-26.
- HERRON, Lanny (1992). “*Cultivating Corporate Entrepreneurs*”, **Human Resource Planning**, 15(4), s.3- 14.
- HEWISON, Alistair ve Fran BADGER (2006). “*Taking the Initiative: Nurse Intrapreneurs in the NHS*,” **Nursing Management-UK**, 13(3), s.14-19.
- HISRICH, Robert D. ve Michael PETERS (2001). **Entrepreneurship**, 5th Edition, McGraw- Hill Higher.
- HISRICH, Robert D., Michael PETERS ve Dean A. SHEPHERD (2005). **Entrepreneurship**, 6th Edition, New York: McGraw-Hill.
- HITT, Michael A., Stewart BLACK ve Lyman W. PORTER (2005). **Management**, International Edition, New Jersey, Pearson Prentice-Hall.
- JOHNSON, Terrence L. ve Cassandra HAYES (1996). “*Wanted: Entrepreneurial Skills*,” **Black Enterprise**, 26(9), s.62- 63.

- İPÇİOĞLU, İsa ve Atıl TAŞER (2009). “*İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2(10), s.13-25.
- İRMIŞ, Ayşe ve Esin BARUTÇU (2012). “*Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini Ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması*”, **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 26(2), s.1-25.
- İRMIŞ, Ayşe, İbrahim DURAK ve Lütfiye ÖZDEMİR (2010). **Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimciliğinden Örnekler**, Bursa, Ekin Yayınları.
- KARADENİZ, Yasin (2010). “*Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi*”, [http://vizyon21yy.com/documan/Egitim Oretim/Onemli Gunler Kuruluslar/Girisimcilik Haftasi/Turkiyede Girisimcilik Egitimi.pdf](http://vizyon21yy.com/documan/Egitim%20Ogretim/Onemli%20Gunler%20Kurulular/Girisimcilik%20Haftasi/Turkiyede%20Girisimcilik%20Egitimi.pdf), (12.01.2013)
- KLOFSTEN, Magnus (2000). “*Training entrepreneurship at universities: a Swedish Case*”, **Journal of European Industrial Training** 24 (6), s.337- 44.
- KORKMAZ, Oya (2012). “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği*”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi**, 14(2), s.209-226.
- KUTANİS, Rana Özen (2006). **Girişimci Kadınlar**, Sakarya, Değişim Yayınları.
- LEKOKO, M., E. M. RANKHUMİSE ve Peter RAS (2012). “*The effectiveness of entrepreneurship education: What matters most?*”, **African Journal of Business Management**, 6(51), s.12023-12033.
- LUCHSINGER, Vincent P. ve D. Ray BAGBY (1987). “*Entrepreneurship and Intrapreneurship: Behaviors, Comparisons, and Contrasts*”, **SAM Advanced Management Journal**, 52(3), s.10-13.
- MC LARTY, Roy (2005). “*Entrepreneurship among Graduates: Towards A Measured Response*”, **The Journal of Management Development**, 24(3), s.223-243.
- MÜFTÜOĞLU, M. Tamer ve Tülin DURUKAN (2004). **Girişimcilik ve KOBİ’ler**, Ankara, Gazi Kitabevi.

- OKAY, şenol ve Mehmet KARAHAN (2010). “*Küçük Ölçekli İşletmelerin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Alan Araştırması: Denizli İli Örneği*”, **Türkiye Sosyal Araştırmalar dergisi**, 14(1), s.292-304.
- ÖREN, Kenan ve Mehmet BİÇKES (2011). “*Kişilik özelliklerinin girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkileri (Nevşehir’deki yüksek öğrenim öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 16(3), s.67-86.
- ÖRÜCÜ, Edip, Recep KILIÇ ve Özer YILMAZ (2007). “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi Üzerine Bir Uygulama*”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 2(2), s.27-47.
- ÖZDEMİR, Yasemin ve Sercan MAZGAL (2012). “*Bir Kariyer Tercihi Olarak Girişimcilikte Dışsal Faktörlerin Etkisi: Sakarya Örneği*”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 7(1), s.87-102.
- ÖZKUL, Gökhan ve Murat Ali DULUPÇU (2007). “*Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya - Isparta İllerinde Bir İnceleme*”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 2(2), s.67-92.
- RAPOSO, Mário ve Arminda do PAÇO (2011). “*Entrepreneurship education: Relationship between education and entrepreneurial activity*”, **Psicothema**, 23(3), s.453-457.
- RASMUSSEN, Einar A. ve Roger SORHEIM (2006). “*Action-Based entrepreneurship education*”, **Technovation**, 26, s.185-194.
- ŞAHİN, Esen (2009). “*Kadın Girişimcilik Ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama*”, **SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 11(17), s.287- 309.
- TAGRAF, Hasan ve Muhsin HALİS (2008). “*Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin “Girişimsel Öz Yetkinlik” Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma*”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 3(2), s.91-111.
- TÜRKER, Duygu ve Senem SÖNMEZ SELÇUK (2009). “*Which Factors Affect Entrepreneurial Intention of University Students?*”, **Journal of European Industrial Training**, 33(2), s.142-159.

- YELKİKALAN, Nazan (2007). “21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zekâ”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 1(2), s.39-51.
- YELKİKALAN, Nazan, Ayten AKATAY, H. Mehmet YILDIRIM, Yasin KARADENİZ, Can KÖSE, Öznur KONCAGÜL ve Eray ÖZER (2010). “Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 12 (19), s.51-59.
- ZAKAREVIČIUS, Povilas ve Aurimas ŽUPERKA (2010). “Expression of Emotional Intelligence in Development of Students’ Entrepreneurship”, **Economics and Management**, Vol: 15, s.865-873.
- ZHAO, Hao, Scott E. SEIBERT ve Gerald E. HILLS (2005). “The Mediating Role of Self-Efficacy in the Development of Entrepreneurial Intentions”, **Journal of Applied Psychology**, 90(6), s.1265-1272.
- ZIMMERER, Thomas W. ve Norman M. SCARBOROUGH (1998). **Essentials of Entrepreneurship and Small Business Management**. Second Edition, Prentice Hall, Inc.